

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 04 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Koninie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia – **SO Elżbieta Majewska**

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Alina Darul

przy udziale

po rozpoznaniu w dniu 28 października 2014 r. w Koninie

sprawy **S. M.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o wysokość emerytury górniczej

na skutek odwołania S. M.

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

z dnia 17.03.2014r. znak: (...)

1. Zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje S. M. prawo do obliczenia wysokości emerytury z zastosowaniem przelicznika 1,2 do okresów pracy górniczej:

- od 01.10.1992r. do 30.09.1993r. na stanowisku starszego geologa górniczego

- od 01.10.1993r. do 31.12.1996r. na stanowisku głównego specjalisty nadzoru inwestycyjnego

- od 01.01.1997r. do 28.02.2004r. na stanowisku kierownika działu ruchu zakładu górniczego o specjalności mierniczo górniczej

- od 01.03.2004r. do 31.05.2006r. na stanowisku głównego inżyniera inwestycji górniczych.

2. W pozostałym zakresie oddala odwołanie.

3. Koszty zastępstwa procesowego znosi wzajemnie między stronami.

Sygn. akt III U 410 / 14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 marca 2014 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. przyznał S. M. emeryturę od dnia 1 marca 2014 r. Jednocześnie organ rentowy stwierdził, że wypłata emerytury podlega zawieszeniu z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru składek z 10 lat kalendarzowych od 1.01.2004 r. do 31.12.2013 r., a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 258,46 % i został ograniczony do 250%.

Do ustalenia wysokości emerytury organ rentowy uwzględnił 26 lat i 6 miesięcy okresów składkowych oraz 4 lata i 10 miesięcy okresów nieskładkowych. Okres 50 miesięcy pracy górniczej obliczono z zastosowaniem przelicznika 1,4, a wysokość emerytury wnioskodawcy wyniosła 3.957,19 zł.

Z decyzją tą nie zgodził się S. M. wnosząc odwołanie. Odwołujący domagał się zmiany decyzji i przeliczenie okresów pracy górniczej z zastosowaniem przelicznika 1,2 do okresów pracy od 1.10.1992 r. do 04.03.2014 r. bowiem tym czasie był zatrudniony na stanowiskach w ruchu zakładu górniczego i praca ta wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce. Jego obowiązki obejmowały w szczególności nadzór nad zdejmowaniem nadkładu, budową systemu odwodnieniowego, wydobywaniem i dostawą węgla do (...) i wymagało stałej obecności na odkrywkach. Oczywistym jest, że część tych obowiązków wykonywał w biurze, gdzie zajmował się przygotowaniem i opiniowaniem dokumentacji, ale były to prace związane z ruchem odkrywek i były prowadzone na ich potrzeby.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, że ustalając wysokość emerytury zastosował przelicznik 1,4 do 50 miesięcy okresów pracy górniczej od 1.07.1987 r. do 2.05.1988 r. oraz od 29.05.1989 r. do 30.09.1992 r. (praca częściowo pod ziemią i częściowo na powierzchni tzw. praca mieszana). Natomiast przelicznik 1,2 stosuje się tylko do tych okresów pracy, w których praca jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce. Zdaniem organu rentowego terminu „odkrywka” nie można utożsamiać z pojęciem „zakładu górniczego” bowiem termin odkrywka należy rozumieć jako uzbrojone wyrobisko odkrywkowe wraz ze związanymi z nimi zwałami i prawo do wyliczenia emerytury z zastosowaniem przelicznika 1,2 będą mieli tylko ci pracownicy, którzy faktycznie przebywają i wykonują pracę na odkrywce a nie pracownicy, którzy sporadycznie przebywają na odkrywce. Natomiast znaczna część obowiązków odwołującego wykonywana była poza odkrywką, a więc poza miejscem narażenia na oddziaływanie szkodliwych warunków.

Sąd ustalił i zważył co następuje :

S. M., ur. (...), złożył w dniu 7.03.2014 r. w pozwanym organie rentowym wniosek o emeryturę górniczą. We wniosku zaznaczył, że jest członkiem OFE oraz wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa. Wnioskodawca zaznaczył też, iż nadal pozostaje w stosunku pracy w (...) jednak po przyznaniu emerytury nie zamierza osiągać przychodów.

Do wniosku ubezpieczony dołączył wykaz zjazdów wykonywanych pod ziemią w czasie zatrudnienia w KWK (...) za okres od 1.07.1987 r. do 2.05.1988 r. oraz od 29.05.1989 r. do 30.09.1992 r. oraz świadectwo wykonywania pracy górniczej i równorzędnej z pracą górniczą z dnia 04.03.2014 r. wystawione przez (...) w K..

W świadectwie tym pracodawca zaznaczył, że S. M. jest zatrudniony od 1.10.1992 r. do nadal i w tym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę górniczą w dozorze (art. 36 ust. 1 pkt 5 zarządzenie nr 9 MPiH z dnia 23.12.1994 r. zał. 3) :

- od 01.10.1992 r. do 30.09.1993 r. stanowisko starszy geolog górniczy

cz. B pkt 5

- od 01.10.1993 r. do 31.12.1996 r. stanowisko główny specjalista nadzoru

inwestycyjnego cz. B pkt 6

- od 01.01.1997 r. do 28.02.2004 r. stanowisko Kierownik działu Ruchu zakładu górniczego o specjalności mierniczo geologicznej cz. A pkt 7
- od 1.03.2004 r. do 31.05.2006 r. stanowisko Główny Inżynier Inwestycji Górniczych cz. A pkt 7
- od 1.06.2006 r. do 04.03.2013 r. stanowisko Dyrektor Kopalni – Kierownik Ruchu Zakładu Górniczego cz. A pkt 1
- od 05.03.2013 r. do nadal stanowisko z-ca Dyrektora Kopalni ds.

Technicznych – Kierownik Ruchu Zakładu Górniczego cz. A pkt 2

Ponadto wnioskodawca dołączył zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wystawione na druku Rp-7 przez (...) z dnia 07.03.2014 r. , w którym wskazano wysokość wynagrodzenia z lat 1994 – 2011, wykaz limitów przekroczeń oraz kartę zasiłkową.

Na podstawie powyższych dokumentów organ rentowy ustalił, że ubezpieczony posiada 26 lat, 6 miesięcy i 2 dni okresów składkowych, 4 lata , 10 miesięcy i 5 dni okresów nieskładkowych , w tym 25 lat, 6 miesięcy i 4 dni okresów pracy górniczej. Do okresów pracy górniczej wykonywanej przez ubezpieczonego częściowo pod ziemią i częściowo na powierzchni w okresie wykonywania pracy w KWK (...) od 1.07.1987 r. do 02.05.1988 r. oraz od 29.05.1989 r. do 30.09.1992 r. , który wyniósł łącznie 50 miesięcy, pozwany zastosował przelicznik w wysokości 1,4. Natomiast w stosunku do okresów pracy górniczej wykonywanej w (...) organ rentowy nie zastosował żadnego przelicznika.

Nie budzi wątpliwości, że odwołujący podjął zatrudnienie w Kopalni (...) od dnia 1 października 1992 r. i do dnia złożenia wniosku o emeryturę pozostawał nadal w zatrudnieniu. W okresie zatrudnienia nie przebywał na urlopie bezpłatnym, a w okresach wskazanych w kartach zasiłkowych przebywał na zwolnieniu lekarskim łącznie przez okres 34 dni, z tym że okres nie został zaliczony do okresów pracy górniczej, od których zależy prawo do emerytury górniczej natomiast jest uwzględniony odwołującemu do ogólnego stażu pracy.

Od dnia 1.10.1992 r. S. M. pracował w dziale geologicznym na stanowisku starszego geologa górniczego. Wówczas zajmował się nadzorowaniem wierceń , kontrolą stateczności skarp i zboczy, kontrolą wydobycia i jakości kopaliny. Czynności nadzorcze w tym zakresie wykonywał na wszystkich odkrywkach Kopalni (...), a było ich wówczas 4. Odwołujący praktycznie codziennie jeździł na którąś z odkrywek , kontrolował przebieg prowadzonych prac i następnie w swoim biurze sporządzał stosowną dokumentację.

Od dnia 1.10.1993 r. S. M. został przeniesiony do pracy w dziale inwestycyjnym, gdzie powierzono mu stanowisko głównego specjalisty do spraw przygotowania rozwoju. Do zadań odwołującego na tym stanowisku należało planowanie, inicjowanie, koordynowanie i kontrolowanie wszelkich prac związanych z rozwojem przedsiębiorstwa , koordynowanie prac poszukiwawczych nowych złóż, załatwianiem spraw formalno – prawnych związanych z utrzymaniem wydobycia węgla z czynnych i nowobudowanych odkrywek. Odwołujący na tym stanowisku nadzorował wiercenia złoża w odkrywkach czynnych i na odkrywkach przygotowywanych do eksploatacji. Tego rodzaju praca wymagała stałego i systematycznego przebywania w terenie, bezpośrednio na wszystkich odkrywkach , gdzie prowadzone było wydobycie jak i tych przygotowywanych do wydobycia. Niewątpliwie część prac odwołujący wykonywał w biurze , gdzie zajmował się opracowywaniem dokumentacji ale była to praca ściśle związana z procesem prowadzenia wierceń i wydobycia na wszystkich odkrywkach i nie zmienia to charakteru pracy odwołującego.

Od dnia 1.01.1997 r. ubezpieczony ponownie został przeniesiony do pracy w dziale mierniczo – geologicznym na stanowisko kierownika działu geologicznego. Do obowiązków odwołującego należało organizowanie , kierowanie i nadzorowanie prac z zakresu nadzoru inwestorskiego, geologii złożowej, hydrogeologii, geologii inżynierskiej i

prac odwodnieniowych na wszystkich odkrywkach Kopalni. Wykonywanie tych obowiązków wymagało codziennej obecności na odkrywkach , gdzie prowadzone były prace geologiczne i odwodnieniowe oraz opracowywanie związanej z tym dokumentacji. Do obowiązków ubezpieczonego należało bowiem m.in. bieżące kontrolowanie stanu odwodnienia odkrywek, nadzorowanie zakresu i terminowości prac odwodnieniowych, nadzór nad wykonywaniem pomiarów hydrologicznych i hydrogeologicznych, nadzór nad gospodarką złożem, poszukiwaniem i rozpoznawaniem złóż węgla brunatnego, nadzór nad analizą kopalni. Wszystkie te prace wymagały obecności na odkrywce a także bieżącej aktualizacji związanej z tym dokumentacji. Na tym stanowisku ubezpieczony pracował do dnia 28.02.2004 r.

Z dniem 1.03.2004 r. powierzono odwołującemu stanowisko głównego inżyniera do spraw przygotowania rozwoju . Na tym stanowisku S. M. wykonywał nadzór inwestycyjny nad budową nowej odkrywki D.. Koordynował i kontrolował wszystkie prace związane z budową odkrywki co wymagało bezpośredniej obecności na odkrywce , a także opracowywał związaną z tym dokumentację techniczną. Do zadań odwołującego w tym czasie należała także ocena efektywności działań podległych mu komórek organizacyjnych i współpraca z kierownikami innych pionów Kopalni w celu osiągnięcia najefektywniejszych wyników.

Uchwałą nr (...) Rady Nadzorczej (...). z dnia 31 maja 2006 r. S. M. został powołany od dnia 1.06.2006 r. na członka zarządu – dyrektora ds. Produkcji i Rozwoju. Obowiązki odwołującego w tym okresie określone były zarówno przez przepisy kodeksu spółek handlowych , kodeksu pracy, Statutu Spółki i Regulaminu Zarządu. Jednocześnie jako Dyrektor ds. Produkcji i Rozwoju ubezpieczony realizował obowiązki Kierownika Ruchu Zakładu Górniczego , a do jego obowiązków należało w szczególności :

- zapewnienie prawidłowej organizacji i prowadzenie ruchu zakładu górniczego oraz ustalanie zakresów działania poszczególnych działów ruchu i służb specjalistycznych ruchu zakładu górniczego,
- zapewnienie rytmicznej realizacji zadań i planów produkcyjnych,
- nadzór w zakresie przestrzegania przepisów dot. ochrony środowiska,
- prowadzenie bieżących i perspektywicznych zagadnień gospodarki maszynowej i energetycznej oraz remontowej w celu zapewnienia pełnej gotowości maszyn i urządzeń górniczych,
- nadzór i kontrola podległych mu służb,
- zapewnienie dostaw węgla i zapasów węgla gotowego i odkrytego,
- koordynowanie prac związanych z rekultywacją i zagospodarowaniem terenów poeksploatacyjnych,
- zapewnienie terminowego opracowywania planu ruchu ,
- prowadzenie wszelkich inwestycji związanych z budową, przebudową , odtworzeniem i likwidacją obiektów i urządzeń na przedpolach odkrywek,
- prowadzenie remontów obiektów , urządzeń i budowli na terenie Spółki.

Ponadto odwołujący został upoważniony przez zarząd (...) do wykonywania przez Spółkę w odniesieniu do podległych mu pracowników czynności z zakresu prawa pracy dotyczących m.in. zwalniania oraz przenoszenia na inne stanowisko , przeszeregowania i awansowania pracowników, udzielania kar regulaminowych, udzielania urlopów bezpłatnych, wypoczynkowych i wychowawczych a także udzielania zwolnień od pracy oraz usprawiedliwiania nieobecności w pracy.

Od dnia 12.05.2008 r. S. M. powierzono obowiązki Prezesa Zarządu – Dyrektora Generalnego na okres sprawowania mandatu Prezesa Zarządu. Jako Dyrektor Generalny odwołujący kierował bieżącą działalnością Spółki i jednocześnie

realizował obowiązki Kierownika Ruchu Zakładu Górniczego. W szczególności do zakresu czynności ubezpieczonego w tym czasie należało ;

- zapewnienie prawidłowej organizacji i prowadzenie ruchu zakładu górniczego,
- wykonywanie czynności w sprawach z zakresu prawa pracy,
- nadzór nad przestrzeganiem przepisów bhp, obsługi organów Spółki, nad sprawami osobowymi i płacowymi, obsługą prawną Spółki, nadzór nad sprawami restrukturyzacji , nad szkoleniem bhp i zawodowym, nadzór nad realizacją zadań w zakresie ochrony informacji niejawnych,
- organizowanie pracy w Spółce w sposób zapewniający bezpieczne i higieniczne warunki pracy.

Jako prezes Spółki odwołujący zajmował się także oprowadzeniem spraw Spółki, reprezentowaniem jej na zewnątrz.

Z dniem 5.03.2013 r. odwołujący pełnił funkcję Prezesa Zarządu ds. Produkcji i wówczas zawarł z pracodawcą umowę o zarządzanie. W ramach tej umowy ubezpieczony zobowiązał się świadczyć na rzecz Spółki pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w charakterze Wiceprezesa Zarządu ds. Produkcji, a jego obowiązki określone zostały w kodeksie pracy, Kodeksie Spółek Handlowych, Umowie Spółki, Regulaminie Zarządu oraz Regulaminie Organizacyjnym.

Do dnia złożenia wniosku o emeryturę ubezpieczony był zatrudniony na tym stanowisku.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach ZUS, w aktach osobowych pracownika, zeznań świadków S. J., R. T., B. W., J. M. i D. D. oraz zeznań odwołującego.

Treść dokumentów nie budziła wątpliwości i nie była też kwestionowana przez żadną ze stron.

Zeznania świadków i wnioskodawcy były w zasadniczej części zgodne i znalazły potwierdzenie w dokumentach zgromadzonych w aktach osobowych pracownika dlatego też Sąd nie znalazł podstaw do ich kwestionowania. Jedynie ocena zakresu obowiązków ubezpieczonego w okresie od czasu powołania go na członka zarządu Spółki i zakres w jakim wykonywał wówczas pracę na odkrywcę budziły wątpliwości Sądu i nie znalazły też potwierdzenia w zebranym materiale dowodowym.

W przedmiotowej sprawie poza sporem jest, że S. M. spełnił warunki do nabycia prawa do emerytury górniczej na podstawie ustawy z dnia Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Sporna natomiast była wysokość tego świadczenia, a w szczególności okresy pracy górniczej, co do których należy zastosować przelicznik 1,2.

Zgodnie z treścią **art. 51 ust. 1** ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2013.1440-j.t) przy ustalaniu wysokości **emerytur górniczych** stosuje się następujące przeliczniki :

- 1)1,5 za każdy rok pracy górniczej wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy;
- 2)1,8 za każdy rok pracy, o której mowa w art. 50d;
- 3)1,4 za każdy rok pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 1-3 i 5-9, wykonywanej częściowo na powierzchni i częściowo pod ziemią;
- 4) **1,2** za każdy rok pracy, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 4 i 5, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywcę w kopalniach siarki i węgla brunatnego, w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego.

W świetle powołanego wyżej przepisu art. 50 c ust. 1 pkt 5 za pracę górniczą uważa się m.in. pracę w kopalniach siarki i węgla brunatnego oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach , o których mowa w pkt 4, na stanowiskach dozoru ruchu oraz kierownictwa ruchu kopalń określonych w drodze rozporządzenia wydanego przez ministra właściwego do spraw gospodarki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa i ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego.

W tym zakresie aktem prawnym obowiązującym w dalszym ciągu w oparciu o przepis art. 194 ustawy, jest zarządzenie Nr 9 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 23.12.1994 r. w sprawie określenia stanowisk kierownictwa ruchu i dozoru ruchu pod ziemią , w kopalniach siarki i węgla brunatnego , na których zatrudnienie uważa się za pracę górniczą.

W przedmiotowej sprawie nie budzi wątpliwości, że stanowiska zajmowane przez wnioskodawcę w spornym okresie zostały wymienione w załączniku nr 3 powołanego zarządzenia i tak :

- starszy geolog - stanowisko wymienione w załączniku 3 , część B pkt 5,
- główny specjalista ds. nadzoru inwestycyjnego – stanowisko wymienione w załączniku 3 , część B pkt 6
- kierownik działu ruchu zakładu górniczego o mierniczo – geologicznej - stanowisko wymienione w załączniku 3 , część A pkt 7,
- główny inżynier inwestycji górniczych - stanowisko wymienione w załączniku 3 , część A pkt 7,
- dyrektor kopalni – kierownik ruchu zakładu górniczego - stanowisko wymienione w załączniku 3 , część A pkt 1
- zastępca dyrektora kopalni ds. technicznych - kierownik ruchu zakładu górniczego - stanowisko wymienione w załączniku 3 , część A pkt 2.

W powyższych okresach odwołujący wykonywał pracę górniczą w rozumieniu art. 50 c ust. 1 pkt 5 ustawy emerytalnej (z wyłączeniem okresów tzw. „zasiłkowych”) i jest to okoliczność bezsporna. Sporne było natomiast to czy w powyższych okresach ubezpieczony wykonywał tą pracę górniczą stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce, co jest istotne dla zastosowania do nich przelicznika 1,2.

Zauważyć należy, że obowiązujące przepisy ustawy emerytalnej ani też przepisy ustawy - Prawo geologiczne i górnicze (zarówno obecnie obowiązującej z dnia 9.06.2011 r. jak i poprzedniej ustawy z dnia 4.02.1994 r.) nie definiują pojęcia odkrywka . Zgodnie jednak z powołaną ustawą zakładem górniczym jest wyodrębniony technicznie i organizacyjnie zespół środków służących bezpośrednio do wykonywania działalności uregulowanej ustawą w zakresie wydobywania kopaliny ze złóż, w tym wyrobiska górnicze, obiekty budowlane, urządzenia oraz instalacje (art. 6 ust.1 pkt 18 ustawy z dnia 9.06.2011r.). Robotą górniczą jest wykonywanie, utrzymywanie , zabezpieczenie lub likwidowanie wyrobisk górniczych oraz zwałowania nadkładu w odkrywkowych zakładach górniczych w związku z działalnością uregulowaną w ustawie (art. 6 ust. 1 pkt 12). Natomiast wyrobiskiem górniczym jest przestrzeń w nieruchomości gruntowej lub górotworze powstała w wyniku robót górniczych (art. 6 ust. 1 pkt 17).

Analiza powyższych pojęć pozwala przyjąć, że termin „odkrywka” jest bardziej zbliżony do pojęcia „zakładu górniczego” a więc zespołu środków służących bezpośrednio do wydobywania kopaliny ze złóż , w tym zarówno

wyrobiska górnicze jak i obiekty i urządzenia oraz instalacje służące do wydobycia kopalin, zwałowania nadkładu, na których wykonywane są roboty górnicze.

W ocenie Sądu przeprowadzone postępowanie dowodowe pozwoliło przyjąć, że wnioskodawca w okresie zatrudnienia w (...) w K. na stanowiskach starszego geologa górniczego, głównego specjalisty nadzoru inwestycyjnego, kierownika działu ruchu zakładu górniczego o specjalności mierniczo-geologicznej, głównego inżyniera inwestycji górniczych wykonywał pracę w ruchu zakładu górniczego, sprawował nadzór nad pracami służącymi bezpośrednio wydobyciu kopaliny ze złóż i pracę tą wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w ruchu zakładu górniczego. Termin "praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy" nie został wprawdzie zdefiniowany przez ustawodawcę, ale powszechnie przyjmuje się, że chodzi o pracę należącą do podstawowych określonych zadań pracownika wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, liczoną na podstawie Kodeksu pracy. Zważyć należy, iż gdyby ustawodawca chciał dodatkowo uzależnić zastosowanie przelicznika 1,2 (poza warunkiem: "praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce") od wykazu dniówek, to warunek taki zawarłby w art. 51 ust. 1 pkt 4 lub art. 50 c ust. 1 pkt 4 ustawy emerytalnej z 17 grudnia 1998 r. Jeżeli jednak zdecydował się na odrębne potraktowanie osób zatrudnionych na stanowiskach dozoru oraz w odniesieniu do nich nie wymienił dodatkowo warunku legitymowania się wykazem dniówek, to wykładnia gramatyczna i celowościowa powołanych przepisów musi wskazywać, że warunek taki w takim przypadku nie istnieje.

Podkreślić również należy, że zagadnieniem przeliczenia okresów pracy górniczej z zastosowaniem przelicznika 1,2 zajmował się już Sąd Najwyższy, który w uzasadnieniu uchwały z dnia 8.08.2007 r. sygn. II UZP 3/07 (OSNP 2007/23-24/355) wyjaśnił, że warunek pracy "w pełnym wymiarze" jest spełniony, jeżeli umowa o pracę górniczą (art. 50c ust. 1 pkt 1-9) zawarta jest na tzw. pełny etat. Ustawodawca nie wskazał bezpośrednio, kiedy należy uważać, że praca jest wykonywana pod ziemią "stale", nie definiuje jej, ani nie upoważnia do wydania rozporządzenia ustalającego zasady ewidencjonowania tej pracy, nota bene takiego upoważnienia nie było także w poprzednio obowiązującej ustawie z dnia 1 lutego 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin. W ocenie Sądu Najwyższego, praca pod ziemią wykonywana "stale", to praca która z natury rzeczy może być wykonywana tylko pod ziemią. O tym zatem czy praca jest wykonywana pod ziemią, czy na odkrywce decyduje rodzaj i charakter pracy wynikający ze stanowiska uzgodnionego w umowie o pracę. Podstawą do ustalenia długości okresów pracy górniczej może więc być wyłącznie umowa o pracę określająca stanowisko oraz lista obecności potwierdzająca faktyczny okres wykonywania pracy. Dni nieobecności w pracy z powodu choroby nie są bowiem uwzględniane w stażu pracy górniczej (z wyjątkiem określonym w art. 50c ust. 1). Sąd Najwyższy podkreślił także, że gdyby określenie "na odkrywce" rozumieć jako miejsce wykonywania czynności, a nie miejsce zatrudnienia w kopalni odkrywkowej, to pracownicy dozoru ruchu i kierownicy ruchu kopalni byłiby w gorszej sytuacji niż osoby zatrudnione na określonych stanowiskach w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalni siarki i węgla kamiennego, co do których nie ma wymogu, aby pracowali na odkrywce. Zatem rozważania w kwestii ustalenia pojęcia "na odkrywce" (bezpośrednio w wyrobisku czy także na przedpolu) nie mają znaczenia. Ustawa nie przewiduje bowiem żadnego specjalnego trybu stwierdzania stałości zatrudnienia, a w szczególności nie domaga się przedłożenia kart ewidencyjnych zawierających ilość dni przepracowanych na odkrywce.

W przedmiotowej sprawie nie ulega wątpliwości, że odwołujący wykonywał pracę górniczą w okresie zatrudnienia na stanowiskach: starszego geologa górniczego, głównego specjalisty nadzoru inwestycyjnego, kierownika działu ruchu zakładu górniczego o specjalności mierniczo-geologicznej, głównego inżyniera inwestycji górniczych, za wyjątkiem okresów pobierania przez odwołującego wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy oraz okresów wypłaconych zasiłków chorobowych przypadających po dniu 15.11.1991 r. bowiem te okresy nie zostały uznane przez organ rentowy za pracę górniczą (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21.02.2012 r. sygn. I UK 286/11, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24.04.2012 r. sygn. I UK 373/11). Tym samym więc nie podlegają też przeliczeniu z zastosowaniem przelicznika 1,2. Natomiast w pozostałym okresie ubezpieczony wykonywał pracę górniczą stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w ruchu zakładu górniczego na stanowiskach wyższego dozoru ruchu zakładu górniczego (co potwierdził pracodawca w świadectwie pracy górniczej jak i innych zaświadczeniach), wykonywał swoje obowiązki zarówno bezpośrednio na terenie wyrobiska górniczego jak i poza nim jednak wszystkie te czynności były ściśle związane z wydobyciem

kopalin ze złóż i stanowiły pracę na odkrywce. Przyjąć więc należy, że w powyższych okresach ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace górnicze na odkrywce. Tak więc okres ten powinien zostać przeliczony wnioskodawcy z zastosowaniem przelicznika 1,2.

Odmienne natomiast Sąd potraktował okres pracy S. M. od dnia 1.06.2006 r. do dnia złożenia wniosku o emeryturę, kiedy to ubezpieczony pełnił funkcję członka zarządu Spółki. W ocenie Sądu, w tym czasie bowiem nie sposób przyjąć, by odwołujący wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy prace górniczą na odkrywce. Niewątpliwie taką pracę również wykonywał jako kierownik ruchu zakładu górniczego, ale istotna część jego obowiązków związana była z działaniem Kopalni jako spółki prawa handlowego i nie wszystkie obowiązki były związane z ruchem zakładu górniczego. Jako członek zarządu odwołujący był zobowiązany także do reprezentowania Spółki wobec innych podmiotów, wykonywania czynności z zakresu prawa pracy wobec podległych mu pracowników i szeregu innych czynności wynikających z przepisów kodeksu spółek handlowych. Już ta okoliczność pozwala przyjąć, że w okresie pełnienia funkcji członka zarządu dyrektora Kopalni i zastępcy Dyrektora Kopalni ds. technicznych nie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu w ruchu zakładu górniczego i nie zmienia tego fakt, iż czas pracy wnioskodawcy w tym okresie był nienormowany. Takie stanowisko wyraził także Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 20 czerwca 2013 r. sygn.. akt III AUa 94/13.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc orzekł jak w punkcie 1 wyroku. Sąd wymienił w wyroku sporny okres zatrudnienia na stanowiskach starszego geologa górniczego, głównego specjalisty nadzoru inwestycyjnego, kierownika działu ruchu zakładu górniczego o specjalności mierniczo-geologicznej, głównego inżyniera inwestycji górniczych jednak nie budzi wątpliwości, że przeliczeniu takiemu podlegają jedynie uwzględnione przez organ rentowy okresy pracy górniczej na wskazanych stanowiskach, a więc z wyłączeniem okresów zasiłkowych. Natomiast w pozostałym zakresie Sąd oddalił odwołanie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc mając na uwadze, że odwołanie zostało uwzględnione jedynie w części.

SSO E. Majewska